
چهل حدیث
حسرت

بسم الله الرحمن الرحیم

چهل حدیث حسرت

نویسنده:

حسین ایرانی

ناشر چاپی:

مسجد مقدس جمکران

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

چهل حدیث حسرت

مشخصات کتاب

سرشناسه : ایرانی حسین ۱۳۲۵ - ۱۳۸۷.

عنوان و نام پدیدآور : چهل حدیث حسرت/ تالیف حسین ایرانی .

مشخصات نشر : قم: مسجد مقدس جمکران ۱۳۸۷.

مشخصات ظاهری : ۳۲ص.؛ ۱۱/۵×۱۶/۵س م.

شابک : ۲۰۰۰ ریال ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۳-۱۹۰-۲

یادداشت : کتابنامه:ص. ۳۲.

شناسه افزوده : مسجد جمکران (قم)

شماره کتابشناسی ملی : ۱۷۴۴۰۳۴

اللّهمّ تقبل منا واجعلنا من المنتظرین

تقدیم به تنهای تنها

تنها تالی و ترجمان کتاب الله

تنها تبلور تبارک و طاها

تنها طرید شرید (رانده و آواره)

از عترت نبی صلی الله علیه وآله

تنهایی که سال ها در حسرت رؤیت آفتاب رویش سوختیم

تنها پگاه امید و امنیت و عدالت در سراسر عالم

حضرت حجه بن الحسن العسکری (عج)

و به

نایب منصور و مؤیّدش حضرت آیه اللّه العظمی خامنه ای

(ادم اللّه ظله الی طلوع طلعه)

ان شاء الله

مقدمه

ناهنجاری های اخلاقی و مفاسد اجتماعی بیشتر از جهل و غفلت از قیامت و روز حسابرسی به انگیزه ها و اعمالی خرد و کلان انسان هاست، گردابی که به نوعی همگان را تهدید می کند و گاه به گناه و تباهی می کشاند، فراموش نمودن مبدأ، معاد، خدا و آخرت می باشد.

عامل عمده اضطرابها و ناآرامی های روانی و نگرانی های نسل امروز، ریشه در جدایی از خدا و بی توجّهی به حیات جاوید دارد.

طغیان ها و ستمگری ها و سلطه طلبی ها غالباً معلول بی رنگ شدن باورهای مذهبی و عدم تعمیق آموزه های صحیح دینی و بی خبری از عذاب ها و افسوس های فرداهای بی بازگشت می باشد.

حسرت های بی ثمر به فرصت ها و لحظه های طلایی حیات برباد رفته!

پشیمانی از خارهای کِشته که می شد به جای آنها نهال نیکی کاشت و با درک کرامت انسان به اطاعت حقّ و خدمت به خلق پرداخت!

دریغ و افسوس بر سپری ساختن زمان و زندگی در خسران هرزگی و بیهودگی. «وَالْعَصْرِ * إِنَّ الْإِنسانَ لَفِی خُسْرٍ» (۱)

زمان و لحظه هایی که با هیچ قدرت و قیمتی نمی توان باز گرداند!

آری ای برادر و ای خواهر و عزیز آفرینش!

در هر روز و هر ساعت و ثانیه ممکن است عمر ما پایان یابد و چراغ حیاتمان خاموش گردد، علی علیه السلام می فرماید: «نَفَسُ المرء خطاه الی اجله» (۲)، نفس های

آدمی گامهایی است به سوی مرگ او؛ و با آمدن ناگهانی مرگ در هاله های حسرت و ندامت گرفتار آئیم که چرا!!

پیشوایان و امامان معصوم و مهربان و آگاه ما، چالش های پیش روی انسان را پیش بینی و عوامل حسرت آفرین را هشدار داده اند، تا جایی که نه تنها در دعایشان از خداوند می خواستند تا گرفتار حسرتها و حسرت زاها نشوند بلکه حسرت ها را با حساسیت خاص خاطرنشان می نمودند، بگونه ای که علی علیه السلام در وصیتش به امام حسین علیه السلام می فرماید: «اَیْ بُنیّ کم نظرهٍ جلبت حسرةً وکم من کلمهٍ سلبت نعمةً» (۳)، فرزندم چه بسا یک نگاه باعث حسرت گردد و سخنی سلب نعمت کند! (حتی در نگاه و نظر هم دقّت کن تا برای تو علم و عبرت باشد نه آلودگی و گناه که حسرت زا است). باشد که بخود آئیم، بیندیشیم و با توبه و توکّل برنامه ریزی جامع و صحیح داشته فرصت ها را آگاهانه تدبیر کنیم تا به خوشبختی و کمال و سعادت جاوید برسیم ان شاء اللّٰه.

اگرچه یکی از اسامی روز قیامت، «یوم الحسره» است و در قرآن مکرر سخن از حسرت(۴) به میان آمده است و نزدیک به ده بار این واژه و همچنین الفاظی با این معنا (همانند یا وَیلتی، ...) در موارد متعدد و برای گروههای مختلف بکار رفته و گاه خود حسرت مخاطب قرار داده شده است لیکن کتاب حاضر با رویکرد روایات و از منظر احادیث اهل بیت علیهم السلام بحث حسرت را بررسی و تقدیم می کند.

امید آنکه مرضی خدا و حضرت ولیّ عصر مهدی موعود(عج) بوده و همگان را مفید افتد که حضرت رضاعلیه السلام می فرماید: «لو علموا محاسن کلامنا لاتبعونا»

(۵)، هرگاه زیبایی های سخن ما را بدانند و بیابند تبعیّت و پیروی ما کنند (و به سعادت و فیروزی برسند) و در زیارت جامعه کبیره می خوانیم «کلامکم نورٌ وامرکم رشد» (۶)، سخن شما نور (زداینده تاریکی ها و تباهی ها و نمایانگر راه سعادت به آدمیان) است و دستورات شما هدایتگر و موجب رشد و کمال می باشد.

مؤلف: حسین ایرانی

عوامل حسرت زا

دنیا گرایی

(۱)

قال النبی صلی الله علیه وآله: «اِنَّ اَشَد الناس نَدامَةً یَومْ الْقیامهِ رَجُلٌ باعَ آخِرتَهُ بِدنیا غیره»؛(۷) «پشیمان ترین مردان در روز قیامت کسی است که آخرت خود را به دنیای دیگری بفروشد.»

(۲)

عن علی علیه السلام: «ایّها الناس اِن الدنیا حلوه خضره ... وستورث غداً اقواماً الندامه والحسره بِاقْبالهم علیها وتنافسهم فیها وحسدهم وبغیهم علی اهل الدّین»؛(۸) «ای انسان ها همانا دنیا خرّم و شیرین است ... لیکن برای گروه ها واقوامی حسرت و پشیمانی باقی می گذارد بخاطر گرایش و روی آوردنشان به دنیا (دنیای مادی را هدف قرار داده، نه وسیله برای آخرت و عبادت و عدالت و خدمت) و رقابت در آن و حسادت و ستمشان بر دینداران.»

(۳)

عن امیرالمؤمنین علیه السلام: «فَاِنَّهُ مَنْ آثَر الْدُنیا عَلیْنا عَظُمْت حَسْرَتُهُ»؛(۹) وقالَ اللَّه تعالی: «یا حَسْرَتی عَلی ما فَرَطْتُ فی جَنْبِ اللَّه»؛(۱۰) «پس حقیقت قصه این است، آنکه دنیا را بر ولایت و (محبت و اطاعت) اهل بیت پیامبرصلی الله علیه وآله برگزیند، حسرت و افسوس بر او سنگین خواهد بود و خداوند متعال می فرماید: «ای وای و دریغا بر من به خاطر آنچه در امر خدا کوتاهی کردم.»

(۴)

قال علی علیه السلام: «مَنْ کانَتْ الدُنیا هِمتَه اشْتَدتْ حَسْرته عِند فَراقِها»؛(۱۱) «کسی که همت و هدفش دنیا و زندگی مادی باشد، هنگام فراق و جدایی از آن

سخت ترین حسرت و افسوس را خواهد داشت.»

(۵)

عن الصادقین علیهما السلام: «مَنْ کَثُرَ اِشتباکه بالدنیا کان اشد لحسرته عند فراقها»؛(۱۲) «کسی که فراوان گره خورد و درآمیزد با دنیا، شدیدترین حسرتها را هنگامه جدایی آن خواهد داشت.»

صرف مال در غیر راه و رضای خدا

(۶)

قال علی علیه السلام: «اِنَّ اَعْظَم الحسرات یوم القیامه حسره رجلٍ کسب مالاً فی غیر طاعه اللّٰه فورثه رجلًا فانفقه فی طاعه اللّٰه سبحانه فدخل به الجنه ودخل الاوّل النار»؛(۱۳) «به راستی بزرگ ترین حسرت ها در روز رستاخیز، حسرت شخصی است که مالی را از راه حرام به دست آورده و آن را کسی به ارث گذاشته که در راه عبادت و اطاعت خدای سبحان صرف کرده و به سبب آن به بهشت رود و شخص اوّلی به خاطر همان مال به دوزخ وارد شود.»

(۷)

قال علی علیه السلام: «اِن اَخْسَرَ الناس صَفْقَهً واَخْیبهم سَعیاً رجلٌ اَخْلَق بدنه فی طلب ماله ولم تُساعده الْمقادیر علی اِرادَته فخَرج مِن الدنیا بحسْرته وقدم علی الاخره»؛(۱۴) «به راستی زیانمندترین مردم در معاملات و ناامیدترین آنها در تلاش، کسی است که خود را در به دست آوردن مال فرسوده کرده ولی مقدّرات، او را در رسیدن به خواسته اش یاری نکرده، پس از دنیا با حسرت آن بیرون رفته و در آخرت با گناه آن قدم نهد.»

(۸)

قال الباقرعلیه السلام: «وَاِنَّ اَشَدْ الناس یَوْم القیامه حَسْرَهً مَنْ وَصَف عَدلاً وَاَتی جَوراً»؛(۱۵) «قطعاً شدیدترین حسرت و افسوس در روز قیامت برای کسی است که (در گفتار) توصیف عدل و عدالت کند لیکن به دیگران ظلم و ستم کند.»

(۹)

عن العالم علیه السلام: « ... اذا وصف الانسان عدلاً وخالفه الی غیره فرای یوم القیامه الثواب الذی هو واصفه لغیره عظمت حسرته»؛(۱۶) «انسانی که

توصیف عدالت کند و با دیگران رفتار ننماید، وقتی در روز رستاخیز ثواب عدلی که تعریف نموده برای غیر خود ببیند، حسرت و افسوس او عظیم و بزرگ گردد.»

عالم غیر عامل

(۱۰)

قال علی علیه السلام: «فاعلموا عباد اللّٰه اِنْ العالم العامل بغیر علمه کالجاهل الحائر الذی لایستفیق من جهه بل الحجه علیه اعظم وهو عند اللّٰه الوم والحسره ادوم علی هذا العالم»؛(۱۷) «دانشمندی که به غیر علمش عمل کند همانند جاهل سرگردانی است که هرگز از جهل به هوش نمی آید بلکه حجت بر آن عالم عظیم تر و حسرت او ثابت تر و در پیشگاه خدا سزاوار سرزنش بیشتر می باشد.»

(۱۱)

عن امیرالمؤمنین علیه السلام: «انه حدّث عن النبیّ انه قال: العلماء رجلان، رجلٌ عالم اخذ بعلمه فهذا ناج و رجل تارک لعلمه فهذا هالک ... واِنّ اشد الناس ندامهً وحسره رجل دعا عبداً الی اللّٰه سبحانه فاستجاب و قَبِلَ منه فاطاع اللّٰه فادخله الجنه وادخل الداعی النار بترکه علمه»؛(۱۸) «از امیرالمؤمنین علیه السلام نقل شده که پیامبرصلی الله علیه وآله فرمود: دانشمندان دو دسته اند، عالمی که به علمش عمل کند پس نجات یابد و دانشمندی که به علم خود (علم دین) عمل نکند و آنرا رها نماید در نتیجه به هلاکت افتد و به سعادت نرسد و شدیدترین مردم از حسرت و پشیمانی کسی است که دیگری را به خدای سبحان دعوت کند و او بپذیرد و اطاعت خدا کرده، داخل بهشت شود و لیکن دعوت کننده خود بخاطر ترک علمش وارد دوزخ گردد.»

(۱۲)

عن النبی صلی الله علیه وآله: «اشد الناس حسرهً یوم القیامه رجلٌ امکنه طلب العلم فی الدنیا فلم یطلبه و رجلٌ علم علماً فانتفع به مَنْ سَمِعَهُ دُونَه»؛(۱۹) «دو کس

در قیامت از همه مردم بیشتر حسـرت خورند، یکی آنکه در دنیا برای تحصیل علم فرصت داشته و دنبال آن نرفته است و دیگر شخصی که دانشی به دیگری آموخته و از آن بهره مند شده لیکن خود او بی بهره مانده است.»

غفلت

(۱۳)

قال علی علیه السلام: «وَمَنْ غفل وثَبَ علی ظهره و حَسب غَیَّه رُشْداً وغَرْتَهُ الْامانیِ واَخَذَتْهُ الحسره اذا انقضی الامر وانکشف عنه الغطاء»؛(۲۰) «و کسی که غفلت ورزد عقب گرد کرده و گمراهیش را هدایت و رشد پندارد و آرزوها او را بفریبد و حسرت و افسوس او را فراگیرد آنگاه که عمرش به پایان رسد و پرده غفلت و جهل (به حقایق) کنار زده شود.»

(۱۴)

قـال امیرالمـؤمنین علیه السـلام: « ... والفسـق علی اربـع شـعب، علی الجفـاء والعمی والغفله والعتـوّ ... ومن غفـل غرّته الامـانی واخـذته الحسـره اذا انکشف الغطاء وبـدا له من اللَّه ما لم یکن یحتسب»؛(۲۱) « ... و فسق چهـار شـعبه دارد، جفـا، کور دلی و غفلت و سرکشـی ... و آنکه غفلت ورزد آرزوها او را بفریبنـد و حسـرت و افسوس او را فرا گیرد زمانی که پرده ها(ی مادی) برداشته شود و آنچه به حساب نمی آورد از سوی خداوند به او آشکار گردد.»

ترک ذکر خدا

(۱۵)

عن النبی صـلی الله علیه وآله: «ما مِنْ ساعَهٍ تَمرُّ بِابْنِ آدَم لَم یَذْکُر اللَّه فِیها اِلّا حَسَـِر عَلَیْها یَوْمَ الْقِیامَه»؛(۲۲) «ساعتی بی ذکر خدا بر آدمیزاد نمی گذرد جز آنکه در روز قیامت بر آن حسرت می خورد.»

(۱۶)

عن ابی عبـداللَّه علیه السـلام قـال رسـول اللَّه صـلی الله علیه وآله: «مـا مِنْ قَوْمٍ اِجْتَمعُوا فی مَجِلْسٍ فَلَم یَـذْکُروا اللَّه عزّوجَـلّ ولَم یُصـلُّوا عَلی نَبِیّهم اِلّا کانَ ذلک المجلس حَسْرهً وَوَبالاً عَلَیْهم»؛(۲۳) امام صادق علیه السـلام از پیامبرصلی الله علیه وآله نقل می فرمایـد: «هر قوم و گروهی در جلسه و مجلسـی اجتماع کننـد و یاد خدا ننمایند و بر پیامبرشان درود نفرسـتند، این مجلس برای آنان موجب حسرت و گرفتاری خواهد شد.» (۲۴)

آرزوهای طولانی

(۱۷)

قال علی علیه السـلام: «واعلموا عباد اللَّه اَنَّ الاَمَل یـذهب العقل ویکذب الوعد وبَحث علی الغفله ویُورثُ الْحَسْـرَه فاکَذْبُوا الاَمل

فَاِنّهُ غرُور»؛(۲۵) «بندگان خدا آگاه باشید و بدانید که آرزوهای دراز عقل و اندیشه را می برد و وعده ها را به کذب کشانده، غفلت ر اتحریک و تشدید می کند و حسرت و افسوس (بی ثمر) را باقی گذارد و نتیجه دهد، پس آرزوها را تکذیب نموده (از خود دور و ترک نمایید) چرا که آرزوها سخت فریبگرند.»

نپذیرفتن نصیحت

(۱۸)

عن علی علیه السلام: «اما بعد فانّ معصیه الناصح الشفیق العالم المجرّب تورث الحسره وتعقب الندامه»؛(۲۶) «به راستی نافرمانی نصیحت کننده مهربان و عالم با تجربه باعث حسرت می شود و پشیمانی ها به دنبال خواهد داشت.»

نا شکیبایی

(۱۹)

قال النبی صلی الله علیه وآله: «صنایع المعروف تَقِی مَسارع السوء ... ومَن لم یتَعّز بعزاء اللّه تَقَطَعتْ نَفسهُ حَسرات (علی الدنیا)»؛(۲۷) «انجام امور خوب و خیر از حوادث بد و ناگهانی حفظ می کند ... و آنکه دلداری و تسلا ندهد خود را به آنچه خدا تسلا داده است (فرموده وبشر الصابرین) خویشتن را با افسوس ها و حسرت ها قطعه قطعه کند.»

ترک زیارت امام علیه السلام

(۲۰)

عن ابا عبداللّه علیه السلام: « ... اِنّه اَتاه رجلٌ فقال هل یزار والدك فقال نعم، فقال فما لِمَن یزوره؟ قال الجنه اِن کان تأتم به قال فما لمن تَرکهُ رغبه عنه قال الحسره یوم الحسره»؛(۲۸) «شخصی نزد امام صادق علیه السلام آمد و پرسید آیا شما به زیارت پدرت می روی؟ فرمود: بلی پس گفت: پاداش آنکه به زیارت و دیدار او رود چیست؟ حضرت فرمود: بهشت اگر او را به امامت پذیرد. بعد پرسید اگر از روی بی میلی زیارت او را ترک کند چه جزایی دارد؟ امام صادق علیه السلام فرمود: حسرت و افسوس فراگیر در روز حسرت (قیامت).»

بیکاری و بیهودگی

(۲۱)

قال علی علیه السلام: «واعلم اَن الدنیا دار بلیهٍ لم یفرغ صاحبها قط فیها ساعه اِلّا کانَتْ فَرغْته علیه حسرهً یَوْم القیامه»؛(۲۹) «و بدان که دنیا سرای آزمایش و ابتلائات است، هر کس ساعتی در آن فراغت یابد و دست از کار بکشد، همین ساعت بیکاری و بیهودگی موجب حسرت و دریغ در قیامت خواهد شد.»

تفریط

(۲۲)

عن ابی عبداللّه علیه السلام: «عن آبائه اِنَّ اَمیرالمؤمنین عَلَّم اصحابَهُ فِی مَجْلس ... اِیاکُم وَالْتَفْرِیطِ فَتَقُع الْحَسْره (فانّه یُورثُ الْحَسره) حِینَ لا تَنْفَعُ الْحَسَره»؛(۳۰) «امام صادق علیه السلام از پدرانش نقل می فرماید که امیرالمؤمنین علیه السلام در جلسه ای یارانش را آموزش می داد ... بترسید و دوری کنید از تفریط (کوتاهی و کم کاری) چرا که موجب حسرت و افسوس شود زمانی که حسرت ها هیچ ثمر و نتیجه ای ندارد.»

نداشتن شفیع

(۲۳)

عن الباقرعلیه السلام: « ... وذلک اَن اهل النار لو لم یروا یوم القیامه الشافعین.. لما تعاظمت حسراتهم ولا صدر عنهم هذا المقال.. لکنّهم لمّا رأوا شافِعَاً یشفع فیشفع وصدیقاً یشفع لصدیقه فیشفع عظمت حسرتهم عند ذلک وقالوا فما لنا من شافعین»؛(۳۱) «دوزخیان اگر در قیامت شفاعت کنندگان را نبینند حسرت هایشان عظمت نیابد ولکن وقتی شفیعان را می بینند که شفاعت می کنند و پذیرفته می شود و دوستی بر دوستش شفاعت می کند و پذیرفته می گردد در این هنگام حسرت و افسوس شان افزون و عظیم شود و می گویند: ما شفاعت کننده نداریم!»

کفر و دشمنی با خدا

(۲۴)

قال السجاد علیه السلام: «عن النبی: ... فیکون موته بِاشَّد حَسْرَةً واَعْظَمُ اَسَفٍ»؛(۳۲) «(وقتی ملک الموت منازل عذاب کافر را به او می نمایاند) مرگش با شدیدترین حسرت و عظیم ترین افسوس همراه خواهد شد.»

(۲۵)

عن النبی صلی الله علیه وآله: «اذا حُمِلَ عَدوُّ اللَّه اِلی قَبْرِه ... فَانِّی قد بُشِّرتُ بِالنّار والذّلَ والصِغار وَغضب العزیز الجبار واحسرتاه علی ما فرّطت فی جنب اللَّه (ای فی طاعه اللَّه)»؛(۳۳) «هنگامی که دشمن خدا را به سوی قبرش می برند، می گوید: من به آتش و ذلّت و حقارت و خشم خدای عزیز و جبار بشارت داده شدم، ای دریغا و واحسرتا! بر آنچه از فرمانبرداری خداوند کوتاهی کردم و فرو گذاشتم.»

ترک تعدیل تمایلات

(۲۶)

قال علی علیه السلام: «والنفاق علی اربع دعائم علی الهوی ... ومَنْ لم یَعْدِل نَفْسه عَنِ الشَّهوات خاضَ فی الحسَرات وسَبح فیها»؛(۳۴) «نفاق به چهار ستون قرار دارد، بر هوای نفس ... و کسی که نفس خود را از تمایلات و کششهای حیوانی تعدیل و کنترل نکند، در حسرت ها و افسوس ها فرو رود و در آنها شناور شود.»

انکار ولایت علی علیه السلام

(۲۷)

عن ابی جعفرعلیه السلام قال: «لقّنو اموتاکم لا اله الاّ اللَّه فانها انیس للمؤمن حین یَمرقُ من قبره، قال لی جبرئیل یا محمد لو تری لهم حین یمرقون من قبورهم ینفضون التراب عن رؤسهم وهذا یقول: لا اللَّه الاّ اللَّه والحمد للَّه مبیضٌ وجهه وهذا یقول یا حسرتی علی ما فرطت فی جنب اللَّه (یعنی فی ولایه علی) مسوّد وَجْهه»؛(۳۵) «امام باقرعلیه السلام از رسول خداصلی الله علیه وآله نقل می کند که فرمود: به مردگانتان «لا اله الا اللَّه» را تلقین کنید زیرا هنگامی که مؤمن از قبر خارج می شود انیس و همنشین او خواهد بود. جبرئیل علیه السلام به من گفت: ای محمدصلی الله علیه وآله وقتی مشاهده کنی مؤمنان را که هنگام بیرون آمدن از قبرها، خاک از سرهایشان دور می کنند و این دسته می گویند: «لا اله الا اللّه والحمد للَّه» در حالی که رو سفید و زیبا چهره اند و دسته دیگر می گویند: ای دریغ و افسوس! بر آنچه در کار خدا کوتاهی کردم (یعنی در امر ولایت و محبت علی علیه السلام) در حالی که سیه روی و نا زیبایند.»

(۲۸)

عن ابی ذررحمه الله قال: «قال النبی: یا اباذر یؤتی بجاهد عَلّیٍ وولایته یَوْم القیامه اصم وابکم و اعمی ... ینادی یا حسرتی علی ما فرّطت فی جنب اللَّه

و یُلقی فِی عُنقُهِ طَوْقٌ مِنْ النَّار»؛(۳۶) «پیامبرصلی الله علیه وآله فرمود: ای ابوذر! منکر ولایت حقّ و حضرت علی علیه السلام در قیامت آورده می شود در حالی که کر و لال و کور است ... و فریاد می زند ای دریغا! نسبت به آنچه در امر خدا کوتاهی کردم و بر گردنش طوقی از آتش افکنده شود.»

(۲۹)

عن ابی الحسن علیه السلام: «اِنَّ وَلایَه عَلّیٍ لَتذکِرهٌ للمتقین العالمین و اِنا لَنَعْلم اَنَّ مِنکم مُکذِّبینَ واِنّ عَلِیّاً لَحسرهٌ علی الکافرین، واِنّ ولایته لَحَقُ الْیقَین»؛(۳۷) «به راستی که ولایت علی علیه السلام یادآوری و گذرنامه است برای پرهیزکاران دانا و ما می دانیم قطعاً در میان شما کسانی هستند که این امر را تکذیب می کنند و هر آینه علی بن ابی طالب موجب حسرت بر کافرین است (در روز قیامت) و به راستی که ولایت او حقّ الیقین است.»

(۳۰)

سألت ابا جعفرعلیه السلام عن قول اللّه: «وَمِنَ النّاسِ مَن یَتَّخِذُ مِن دُونِ اللّهِ أَنـدَاداً یُحِبُّونَهُمْ کَحُبِ اللّهِ» (۳۸) قال: «هم واللّه اولیاء فلان وفلان اتخذوهم ائمه دون الامام الذی جعله اللّه للناس اماماً فذلک قول اللّه « ... کَذَلِکَ یُرِیهِمُ اللّهُ أَعْمالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَیْهِمْ وَما هُم بِخارِجِینَ مِنَ النّارِ» (۳۹)»؛(۴۰) راوی از امام باقرعلیه السلام در باره کلام خدا «و برخی مردم غیر خدا را مانند خدا گیرند و همانند خدا آنرا دوست می دارند» سؤال کرد، حضرت فرمود: «اینان به خدا قسم دوستان فلانی و فلانی و فلانی اند که آنها را امام خود برگزیدند غیر از امامی که خداوند برای مردم پیشوا قرار داده است و در نتیجه «این گونه خداوند کردارشان را مایه حسرت و پشیمانی آنان نماید و آنها را

از عذاب آتش جهنم نجات نباشد.»

عوامل حسرت زدا

زیارت امام حسین علیه السلام

(۳۱)

عن ابی عبداللّه قال: «من زار قبر الحسین فی کل جمعه غفر له البئه ولم یخرج من الدنیا وفی نفسه حسره منها وکان مسکنه فی الجنه مع الحسین بن علی»؛(۴۱) «هر کس مزار امام حسین علیه السلام را در هر جمعه زیارت کند گناهانش بخشیده شود و با حسرت از دنیا خارج نمی شود (نمیرود) و محل سکونتش در بهشت کنار امام حسین علیه السلام خواهد بود.»

احتیاط و تدبیر صحیح

(۳۲)

عن ابی الحسن الثالث: «اُذکُر حسرات التفریط باخذ تقدیم الحزم»؛(۴۲) «یادآور حسرت های تفریط و کوتاهی و تقصیرها را با گرفتن جانب احتیاط و جامع نگری و برنامه ریزی صحیح.»

اُنس با قرآن

(۳۳)

قال النبی صلی الله علیه وآله: «ان اردتم عیش السعداء وموت الشُهداء والنجاه یوم الحسره والظِّلِ یوم الحَرُور والْهُدی یَوْم الضّلاله فَاْدْرسوا القرآن فِانّه کلام الرحمن وحرز من الشیطان ورجحان فی المیزان»؛(۴۳) «اگر خواهان زندگی سعادتمندان و مرگ شهیدان و نجات در روز حسرت و سایبان در گرمای شدید قیامت و راهیابی در روز گمراهی هستید، پس قرآن را فرا بگیرید و تمرین کنید، چرا که آن کلام خدای رحمان و پناه و در امان ماندن از شر شیطان و عامل امتیاز در میزان اعمال است.»

فراموشی

(۳۴)

عن الصادق علیه السلام: «یا مفضل ... فانّه لَوْلا النسیان لما سَلاحَدٌ عَنْ مُصِیبهٍ ولا انْقَضَتْ لَهُ حَسره»؛(۴۴) «اگر نسیان و فراموشی نبود، هیچگاه مصیبت را تسلی بخش نبوده و حسرت و دریغ آن پایان نداشت.»

(۳۵)

قال النبی صلی الله علیه وآله: «القرآن مَأْدُبَه اللَّه فتعلُموا مِنْ مأدوبه اللَّه ما اسْتَطعْتُم، تَعلّمُوا سُوره الْبَقَرهَ وآل عمران فَاِنّ اَخْذَهُما بَرَکهٌ وتَرْکَهُما حَسْره»؛(۴۵) «قرآن سفره و میهمانی خداوند است پس هر قدر می توانید بیاموزید از سفره (نامتناهی) خدا بهره بگیرید. سوره بقره و آل عمران را یاد بگیرید چرا که اخذ آن دو (فرا گرفتن و عمل به آن دو) برکت است و رها کردن آن دو حسرت زا است.»

توبه به موقع

(۳۶)

قال علی علیه السلام: «فَرَحِمَ اللَّهُ عَبْداً قَدَّم تَوْبَتَه ... فَیا لَها حَسْره علی ذِی غَفْلَهٍ اَن یکون عُمْرُه عَلیه حُجّه واَن تُؤدیه اَیّامه اِلی شَقْوَهٍ»؛(۴۶) «رحمت خدا بر بنده ای که توبه اش را مقدم دارد ... ای حسرت و افسوس بر غافلی که عمرش دلیلی بر ضد او باشد و روزگارش او را به بدبختی و شقاوت بکشاند.»

صبر و شکیبایی

(۳۷)

عن علی علیه السلام: « ... واِنّ اللَّه عزوجل لعباداً قلوبهم معلقه بالآخره وثوابها ... فصبروا ایاماً قصاری لطول الحسره یوم القیامه»؛(۴۷) «و به راستی خدای عزیز و جلیل را بندگانی است که دل هایشان به آخرت و ثواب آن تعلق و توجّه دارد ... پس روزها و زمان کوتاهی را شکیبایی کردند به خاطر طولانی بودن حسرت روز قیامت.»

(۳۸)

عن علی علیه السلام: «اِن الدنیا قد ارتحلت مدبره ... قبلوا الیسیر من اللَّه فی المعاش وهو القوت فصبروا ایاماً قصاری لطول الحسره یوم القیامه»؛(۴۸) «به راستی دنیا کوچ کرده به سرعت می گردد ... آنان معاش اندکی باندازه قوت را پذیرفتند. پس دورانی کوتاه صبر و شکیبایی کردند به خاطر دور ماندن از حسرت طولانی روز رستاخیز.»

حسرت پسندیده

(۳۹)

قال ابوعبداللَّه علیه السلام: «رَحِم اللَّه شعیتنا، واللَّه هُم المؤمنون فقد واللَّه شرکونا فی المصیبهَ بِطُولِ الْحُزْنِ وَالْحَسْره»؛(۴۹) «رحمت خدا بر شیعیان ما به خدا سوگند مؤمنان واقعی آنانند، چرا که به خدا در مصیبت ها با ما شریکند به خاطر تحمّل اندوه و حسرت فراوان.»

(۴۰)

و قال امیرالمؤمنین علیه السلام: «تخففوا تلحقوا ... وتحسر سلمان الفارسی عند موته فقیل له عَلامَ تأسفک یا ابا عبداللّه؟ قال لیس تأسفی علی الدنیا ولکن رسول اللّه عهد الینا وقال لیکن بلغه احدکم کزاد الراکب واخاف اَن نکون قد جاوزنا امره وحولی هذه الاوساد واشار الی ما فی بیته وقال هو دست وسیف وجفته»؛(۵۰) «سبکبار باشید تا ملحق شوید (راحت به مقصد برسید) و سلمان فارسی رحمه الله هنگام وفاتش در حسرت و افسوس بود، از او پرسیدند بر چی افسوس می خوری؟ گفت: تأسف من بر دنیا نیست. لیکن پیامبر خدا ما را سفارش کرد و فرمود باید معاش روزانه

شما مانند توشه مسافر (یک سوار) باشد (ساده و کم) و می ترسم ما از دستور پیامبر تجاوز کرده باشیم.. و اشاره کرد به آنچه در خانه اش که عبارت بود از زیرانداز و لباس (دیگ) و شمشیر و دلو آب!»

دعا بر عدم وقوع در حسرت

(۴۱)

«وکان علیٌ یستغفر سبعین مرّه فی کل سحر لیلهٍ یعقب رکعتی الفجر ... اللهم واستغفرک لکل ذنبٍ یعقب الحسره ویورث الندامه ویحبس الرزق ویرد الدعا ... ویکون فی القیامه حسرةً وندامه»؛(۵۱) «حضرت علی علیه السلام در سحرگاه هر شب بعد نماز صبح (نافله یا واجب) هفتاد بار استغفار می کرد ... خدایا و طلب و مغفرت می کنم از تو نسبت به هر گناهی که حسرت و افسوس ببار آورد و روزی را زندانی و دعا را برگرداند (و به اجابت نرساند) و ... و در رستاخیز حسرت و ندامت شود.»

(۴۲)

وفی دعاء علی بن الحسین علیه السلام: «ولا تجعل عواقب اعمالی حسره یا ربّ»؛(۵۲) «پروردگارا عاقبت و پایان های اعمال مرا حسرت و افسوس قرار مده.»

(۴۳)

عن علی علیه السلام: «فاوجب لی من الجنه منزلاً یغبطنی به الاولون والاخرون لا حسره بعدها»؛(۵۳) «خدایا منزل و مقامی را از بهشت برایم مقدّر فرما که اوّلین و آخرین (همگان) به آن غبطه خورند و بعد از آن حسرت و افسوس برای من نباشد.»

فهرست منابع

قرآن مجید

نهج الفصاحه

نهج البلاغه

بحارالأنوار

میزان الحکمه

کنز العمّال

مکارم الاخلاق

بلد الامین

مصابیح الجنان

عیون اخبار الرضاعلیه السلام

کتب لغت

تفسیر

پی نوشت ها

۱) سوره عصر، آیه ۲.

۲) نهج البلاغه، حکمت ۷۴.

۳) بحارالانوار، ج ۷۷، ص ۲۳۸.

۴) حسرت به معنای اندوه بر آنچه از دست رفته و پیشمانی به بار آورده می باشد، ر.ک. به مقاییس اللغه، ج ۲، ص ۶۲، مفردات راغب و فرهنگ قرآن و ...

۵) بحارالانوار، ج ۲، ص ۳۰.

۶) مصابیح الجنان.

۷) میزان الحکمه، کنز العمال، ح ۱۴۹۳۶.

۸) بحارالانوار، ج ۳۲، ص ۲۳۴.

۹) بحارالانوار، ج ۶۸، ص ۶۲؛ نهج الفصاحه، ح ۵۸۹.

۱۰) سوره زمر، آیه ۵۶.

۱۱) بحار الانوار، ج ۷۷، ص ۳۷۶.

۱۲) همان، ج ۷۲، ص ۵۴.

۱۳) همان، ج ۷۷، ص ۱۲ و نهج البلاغه، حکمت ۴۲۹.

۱۴) نهج البلاغه، حکمت ۴۳۰.

۱۵) بحارالانوار، ج ۷۷، ص ۱۸۸.

۱۶) همان، ج ۱۰۰، ص ۸۳.

۱۷) همان، ج ۷۷، ص ۲۹۱ و نهج البلاغه، خطبه ۱۱۰.

۱۸) همان، ج ۲، ص ۳۴ و ۱۰۶.

۱۹) نهج الفصاحه، ح ۳۰۵.

۲۰) همان، ص ۶۸، ح ۳۸۳.

۲۱) همان، ص ۷۲، ح ۱۲۲.

۲۲) نهج الفصاحه، ح ۲۶۷۷.

۲۳) مکارم الاخلاق، ص ۳۱۸.

۲۴) در واقع اسلام می خواهد جامعه انسانی بر محور خدا و حق گرایی و الگوی همه ارزش ها (پیامبرصلی الله علیه وآله) به دور از بیهودگی و تباهی و شرک و شیطان حرکت نماید و به سعادت و کمال برسد.

۲۵) بحار الانوار، ج ۷۷، ص ۲۹۳ و ج ۷۸، ص ۳۵.

۲۶) نهج البلاغه، خطبه ۳۵ و بحار الانوار ج ۳۳، ص ۳۲۲.

۲۷) بحار الانوار، ج ۷۷، ص ۱۷۲.

۲۸) همان، ج ۷۷، ص ۱۰۱.

۲۹) نهج البلاغه، نامه ۵۹ و بحار الانوار، ج ۳۳، ص ۵۱۱.

۳۰) بحار الانوار، ج ۱۰، ص ۹۵.

۳۱) بحار الانوار، ج ۱۰، ص ۴۳۱.

۳۲)

همان، ج ۶، ص ۱۹۰.

۳۳) همان، ج ۶، ص ۲۵۸.

۳۴) همان، ج ۴۷، ص ۳۸۴.

۳۵) بحار الانوار، ج ۷، ص ۲۰۰.

۳۶) همان، ص ۲۱۱.

۳۷) همان، ج ۳۶، ص ۱۰۳ و ۱۵۰.

۳۸) سوره بقره، آیه ۱۶۵.

۳۹) سوره بقره، آیه ۱۶۷.

۴۰) همان، ج ۷۲، ص ۱۳۷.

۴۱) بحار الانوار، ج ۷۷، ص ۹۶.

۴۲) بحار الانوار، ج ۷۸، ص ۲۵۵.

۴۳) بحار الانوار، ج ۱۹، ص ۹۲.

۴۴) بحار الانوار، ج ۹۲، ص ۱۹.

۴۵) بحار الانوار، ج ۹۲، ص ۲۶۸.

۴۶) نهج البلاغه، خطبه ۶۴ و بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۳۳۷.

۴۷) بحار الانوار، ج ۷۸، ص ۱۴۰.

۴۸) بحار الانوار، ج ۷۸، ص ۱۴۰.

۴۹) همان، ج ۴۳، ص ۲۲۲.

۵۰) همان، ج ۷۲، ص ۵۴.

۵۱) بحار الانوار، ج ۸۷، ص ۳۳۰ و بلد الامین، ص ۳۸ - ۴۶.

۵۲) بحارالانوار، ج ۸۷، ص ۲۹۷.

۵۳) بحارالانوار، ج ۹۴، ص ۲۳۷.

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ یَسْتَوِی الَّذِینَ یَعْلَمُونَ وَالَّذِینَ لَا یَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

قائمیه
اصفهان
مرکز تحقیقات رایانه‌ای
WWW
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹